

upphöra vid den tid, då allmän trafik vidtager å sagde järnvägslinje, samt infordra anbud rörande postbefordran med lantbrevbärare fyra gånger i veckan på en ca 6 kilometer lång linje Ljungbyhed - Spångens gästgivaregård - Riseberga kyrkoherdeboställe, - - -

med gångbud tre gånger i veckan å en 4 kilometer lång linje Hasslebro poststation - Stehags poststation med utgång från Hasslebro, och

med gångbud å en 7 kilometer lång linje mellan Munkarps poststation och Hörs postkontor."

Uppsägning av vissa lantbrevbärare förutsågs också att i förekommande fall bli aktuella, om antagliga anbud på de nya linjerna inte kom från de uppsägningshotade. Genom entreprenadauktioner antogs lantbrevbärare och postförare. Ärendet blev ganska utdraget och omfattar ett 40-tal handlingar i poststyrelsens centralarkiv (diarienummer 1891: 10467/1456). Inte minst kontraktsfrågor för landsvägspostföringen krävde arbetsinsatser. Det var länge ovisst från vilken dag den nya organisationen skulle kunna träda i kraft och postinspektionen måste telegrafledes underrätta poststyrelsen den 14 oktober om att järnvägen skulle öppnas för trafik den 18 oktober.

Kungörelse,

angående dels öppnande, dels indragning af poststationer.

Den 18 innevarande månad öppnas poststation vid en hvar af de å jernvägslinien *Klippan—Röstånga* belägna trafikstationerna *Ljungbyhed, Skärålid* och *Röstånga*.

Samtidigt härmed indragas poststationerna *Herrevadskloster* och *Riseberga* inom Kristianstads län samt den nuvarande poststationen *Röstånga* inom Malmöhus län. Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 15 oktober 1892.

E. VON KRUSENSTJERNA.

a. f.

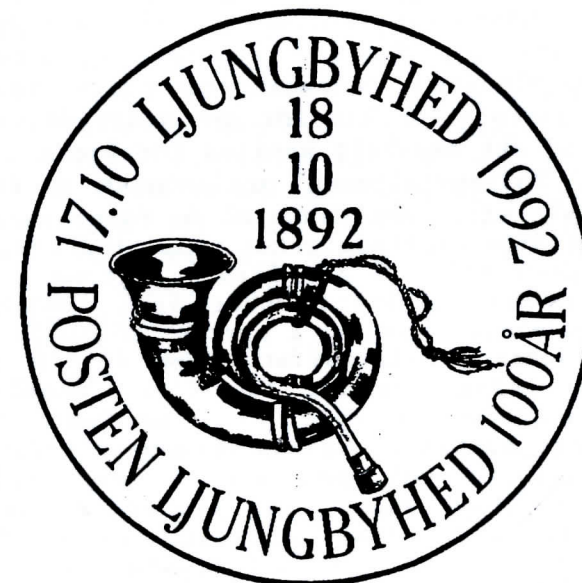
B. Friman.

På detta sätt fick postförvaltarna i landet i elfte timmen uppgifter om den nya järnvägen

Erik Lindgren

Posthistoria från Klippans kommun

Andra upplagan (oktober 1992)

Innehåll

Ort	sid
Forestad	13
Färingtofta	12
Gråmanstorp	22
Herrevadskloster	9
Hyllstofta	18
Klippan	6
Källna	21
Ljungbyhed	19
Riseberga	14
Skärålid	23
Stidsvig	20
Wedby	11
Åsbo-Sönnarslöv	11
Östra Ljungby	16

Uppdaterad 1996

Förord

I det efter svenska förhållanden tätbefolkade skånska landskapet finner vi Klippans till ytvidden ändå rätt stora kommun inklämd mellan Åstorps, Ängelholms, Örkel-ljunga, Perstorps, Hässleholms, Höörs, Eslövs och Svalövs kommuner. Liksom på de flesta håll i landet kan man även i detta begränsade område finna en och annan avvikande före-teelse i den posthistoriska utvecklingen, t ex de kortliva-de poststationerna i Vedby och Åsbo-Sönnarslöv samt Herre-vadsklosters post i två omgångar. I denna skrift gör jag axplock ur historien med tonvikt på landsbygden. Central-ortens postkontor ägnas i huvudsak uppmärksamhet i vad gäller chefslängden. Benämningarna postkontor, postexpedi-tion och poststation kan för den oinvidge verka svåra att förstå. Med ett särskilt kapitel förklaras dessa termer i huvudsak. Postanstalterna presenteras i framställningen kronologiskt efter det datum då de först inrättades. Några har blivit återinrättade efter tidig indragning.

Manuskripten till de 300 första häftena i posthistorisk skriftserie har skrivits under åren 1988-1995 under en mycket händelserik period i postens historia. Då har avse-värda förändringar inträffat, även för de fasta postan-stalterna. Jag har därför funnit det angeläget att kom-plettera häftena med uppgift om de fasta postanstalter, som på något sätt fått status förändrat sedan jag arbetade med manuskripten. Det rör sig i de flesta fall om övergång till entreprenad enligt de planer som omfattades av projekt "Nät 92". Oftast är det fråga om "Post-i-butik" med dess variationer, t ex i bibliotek, i livsmedelsaffär, i bensinmack osv. Det har ibland visat sig lämpligt att ange ändringarna samlade som nedan i stället för att göra ingrepp i de olika delavsnitten.

Enligt projekt "Nät 92", som bland annat gick ut på samverkan med olika företag för att säkerställa att mindre orter får behålla någon form av lokal postservice, har postkontoret i **Ljungbyhed** blivit "post-i-butik" från och med den 21 oktober 1996 och postkontoret i **Östra Ljungby** lämnats ut på entreprenad till Jastigs Service AB enligt principen "post-i-butik".

Benämning av fasta postanstalter

Med det svenska postverkets födelse enligt den s k "Post-bådhen" 1636 inrättades förutom några större och genomgå-ende postlinjer ett antal **postkontor** (till en början kal-lade "posthus"), huvudsakligen i städerna. Den snart nog införda beteckningen postkontor med postmästare som chefer var den enda termen för de fasta postanstalterna till ett stycke in på 1800-talet. Fram till 1644 hade det inrättats sammanlagt 29 postkontor, en siffra som vid 1800-talets början hade stigit till 110.

År 1830 började s k postuppsyningsmän anställas. De var avsedda för de nordligaste och glest befolkade delarna av landet, där brevväxlingen var obetydlig. De postanstalter som inrättades på detta sätt, fick beteckningen **postupp-syningsmansplatser**. Även om de allra flesta inrättades i Norrland, kom ett fåtal av dem att ligga söderut, t ex i Borgholm på Öland (1844-1850). Efter ett regeringsbeslut om poststationer på landsbygden 1860 blev de flesta post-uppsyningsmansplatserna efter hand utbytta mot poststatio-ner. Deras antal kom aldrig att på en gång överstiga 21. Deras befogenhet var mycket starkt begränsad och de hade aldrig några datumstämplar.

Nästa steg i utvecklingen av floran för olika slag av postanstalter togs 1849 genom att **postexpeditioner** började inrättas. De var avsedda för orter med större befolknings-underlag. När beslutet om sådana togs, fanns det ungefär 130 postkontor. Några av dem degraderades till postexpedi-tioner med den följd att statistiken för 1850 visar på 122 postkontor och 13 postexpeditioner. Vi kan kalla dessa för "postexpeditioner av det äldre slaget". När de hade blivit likställda med postkontor år 1882, förflöt nämligen nära nog fyra decennier, då det bara fanns två olika slag av fasta postanstalter, postkontor och poststationer, men 1920 införde man beteckningen postexpedition för ett helt nytt slag av postanstalter.

De postexpeditioner som tillkom på grund av 1849 års be-slut var i allmänhetens ögon likställda med postkontor och de hade samma befogenheter från kundtjänstsynpunkt. De

fick också, när den tiden kom, underlydande poststationer. Skillnaden mellan postkontor och postexpedition låg, förutom i beteckningen, i klassificeringen. De fyra högsta klasserna av fasta postanstalter kallades postkontor med postmästare som chefer. De fyra lägsta klasserna var postexpeditioner med postexpeditörer som chefer. Detta varade fram till och med 1881. Därefter kallades postexpeditionerna också postkontor och deras chefer postmästare. Beträffande tillsättningen bör här nämnas, att det var kungen som tillsatte postmästarna medan poststyrelsen hade rätt att utnämna postexpeditörerna, sedan regeringen väl beslutat att en postexpedition skulle inrättas.

Från 1869 tillkom i de största städerna s k filialpostkontor. Från dem kan vi bortse i detta sammanhang. En mera långtgående förändring inträffade genom regeringens bemyndigande i mars 1860 för poststyrelsen att "å lämpliga ställen inrätta ett nytt slag av **poststationer**, vilka äro ämnade att, såsom speditjonskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition". Det blev en trevande början innan sådana poststationer kom till stånd. De första öppnades först elva månader efter regeringsbeslutet, nämligen den 15 februari 1861. Under de följande åren blev också postuppsyningsmansplatserna utbytta mot poststationer, de sista år 1865. Den 1 oktober det året fanns det 122 postkontor, 79 postexpeditioner och 176 poststationer, d v s bara 377 fasta postanstalter i hela landet.

Antalet poststationer ökade markant från och med 1874, då jordbrukets formella och uråldriga skyldighet att besörja den s k kronobrevbäringen överflyttades på postverket. Det var en så stor reform att jag knappast har kunnat undvika att beröra den i någon enda av mina böcker eller häften om vårt lands posthistoria.

Terminologin utökades med ännu ett ord år 1893, nämligen **brevsamlingsställen**. De kallades också "poststationer av tredje klassen" och blev efter hand organiserade som poststationer. De var i stort sett en storstadsföreteelse och jag förbigår dem i detta sammanhang. Under 1949 avvecklades de sista. I Postmusei årsbok 1990 har jag lämnat en översiktlig redovisning av denna "parentes" i Postens historia.

År 1920 återkom termen postexpedition, men nu för ett

helt annat slags postanstalter än de som fanns under tiden 1849-1881. **Postexpeditionerna "av det nyare slaget"** blev ett mellanting mellan postkontor och poststation. Föreståndarna fick den underliga titeln "stationsmästare". De fick inga underlydande poststationer (som fallet varit med "det äldre slaget av postexpeditioner") men de redovisade direkt till poststyrelsen, medan poststationerna avgav sina redovisningar dagligen till de postkontor under vilka de lydde. Redovisningssystemet genomgick en stor förändring på 1970-talet och år 1977 gick man över till termen **lokalpostkontor** för alla postexpeditioner. Under tiden närmast dessförinnan hade poststationerna avvecklats helt och från den 1 juli 1977 fanns endast postkontor och lokalpostkontor samt **postställen**. De sistnämnda, som hade börjat inrättas 1973, blev också en parentes. Även de började kallas postkontor 1986, då också prefixet "lokal" upphörde för den postanordning, som hade tillkommit 1977 i stället för de dittillsvarande postexpeditionerna eller de största poststationerna.

På mindre orter, där poststyrelsen var så ringa att man av ekonomiska skäl inte kunde inrätta poststationer, började man i slutet av 1920-talet inrätta "stationära lantbrevbärare". De kallades sedan 1932 för **postombud**. De avgav redovisning till närliggande poststation, postexpedition eller postkontor. Många av dem kunde avvecklas i takt med utbyggnad av lantbrevbäringen och några organiserades som postställen under 1970-talet och blev postkontor 1986 med den nya och förenklade terminologin.

Utöver ovan nämnda slag av postanstalter, redovisade översiktligt i stora drag, har det funnits vissa avarter. Om de spelar någon roll i de sammanhang som jag berättar om, får de en närmare förklaring i varje särskilt fall.

Sammanfattningsvis gäller följande:

Postkontor: förvaltningsenheter	1636-1977
Postuppsyningsmansplatser:	1831-1865
Postexpeditioner av äldre slaget:	1850-1881
Poststationer:	1861-1977
Brevsamlingsställen:	1893-1949
Postexpeditioner av nyare slaget:	1920-1977
Postställen:	1973-1985
Lokalpostkontor:	1977-1985
Postkontor:	1986-

Postkontoret i Klippan

Under 1830-talets början förbättrades postförhållandena i vårt land bland annat genom tillkomsten av nya postlinjer och höjning av frekvensen på redan befintliga från en till två turer i veckan (dubbel postföring) samt genom att flera postkontor inrättades. De första postuppsyningsmansplatserna tillkom också under denna period. Bland de fyra nya postkontor som öppnades med 1831 års ingång fanns det i Klippan. Det öppnades i Åby och fick denna bys namn. När poststationen med namnet Lilla Åby i Östergötland funnits i drygt nio år, fick den prefixet "Lilla" slopat och i samband därmed ändrades namnet på det skånska postkontoret till Klippan med 1876 års ingång.

Circulaire

till samtliga PostContoren i Riket.

Till följd af Kongl. Maj:ts Nådiga förordnande under den 27 Mars innevarande år komma nya PostContor vid nästkommande års början att ä nedannämnde ställen öppnas, nemligen: vid Åby i Norra Åsbo Härad af Christianstads Län; vid Ljungby i Sunnerbo Härad af Kronobergs Län; vid Gagnefs och Mora Kyrkor i Stora Kopparbergs Län samt vid Ljusdal i Norra Helsingland, hvaremot Elfkarleby PostContor i Upsala Län samt Delsbo PostContor i Gefleborgs Län vid samma tid skola indragas; hvilket till efterrättelse meddelas. Stockholm den 3 December 1830.

M. STACKELBERG.

L. s.

A. W. Grundelstjerna.

Den förste postmästaren i Åby var Albert Witthoff. Han hade varit tillförordnad postmästare i Sigtuna men anses inte ha varit något "starkt kort". Han tycks inte ha haft förmåga att klara räkenskaperna på rätt sätt. Under flera år efter hans död pågick rättegång om postverkets fordran i boet. Han uppges ha dött den 31 maj 1832 men det finns skrivelser som antyder att dödsdagen infallit mycket tidigare. Witthoffs svårigheter att sköta tjänsten förstås när man finner att hans efterträdare Lorentz Westberg blev utnämnd redan den 11 januari 1832. Denne hade förmånen av något längre postal erfarenhet än företrädaren. Han hade blivit antagen till extra ordinarie postexpeditör i april 1830 och haft tjänsten som postmästare i Sollebrunn sedan juli samma år. Han avled i augusti 1837, blott 38 år gammal. Därefter har följande ordinarie postmästare ansvarat för postkontoret:

Carl Almqvist (1837-1851), Adolf Johan Rosenqvist (1852-1860), Carl August Charlier (1861-1882), Lars August Hemmingson (1882-1900), Bengt Larsson (1900-1910), Anders Magnus Julius Davidson (1910-1917), Lars Johan Carlsson (1918-1930), John Kristian Althammar (1930-1938), Althea Erika Johansson (1938-1943), Wilhelm Flood (1943-1944), Elsa Sofia Sekt (1944-1946), Olof Merin (1946-1947), Hans Georg Josef Ögren (1947-1948), Gösta Algot Sjöberg (1948-1957), Sven Johan Holmblad (1957-1966). En omorganisation medförde att postkontoret i Klippan nedklassades till postexpedition med Sonja Andersson som föreståndare. 1970- och 1980-talets nya omorganisationer medförde att postexpeditionen åter började kallas postkontor. Bengt Svensson fick som ny chef ta över ansvaret för postservice till i det närmaste 5500 hushåll.

August Hemmingson (1882-1900) är ett exempel på en mycket vanlig oöverensstämmelse i postmästarlängderna. Han vikarierade för Charlier under dennes ledigheter redan från mars 1874 men blev inte utnämnd förrän drygt åtta år senare. Han fick bland annat vara med om att flytta postkontorslokalen den 19 mars 1875 från Åby by till järnvägsstationen, där utrymme då fanns att hyra.

Hela fem år senare gjorde postmästare Hemmingson en framställning till poststyrelsen "att i Åby by, som är belägen cirka 2000 fot från järnvägsstationen, å lämpligt ställe få uppsätta en brevlåda". Svaret efter föredragning i

Postkontoret i Klippan

Under 1830-talets början förbättrades postförhållandena i vårt land bland annat genom tillkomsten av nya postlinjer och höjning av frekvensen på redan befintliga från en till två turer i veckan (dubbel postföring) samt genom att flera postkontor inrättades. De första postuppsyningsmansplatserna tillkom också under denna period. Bland de fyra nya postkontor som öppnades med 1831 års ingång fanns det i Klippan. Det öppnades i Åby och fick denna bys namn. När poststationen med namnet Lilla Åby i Östergötland funnits i drygt nio år, fick den prefixet "Lilla" slopat och i samband därmed ändrades namnet på det skånska postkontoret till Klippan med 1876 års ingång.

Circulaire

till samtliga PostContoren i Riket.

Till följd af Kongl. Maj:ts Nådiga förordnande under den 27 Mars innevarande år komma nya PostContor vid nästkommande års början att å nedannämnde ställen öppnas, nemligen: vid Åby i Norra Åsbo Härad af Christianstads Län; vid Ljunghy i Sunnerbo Härad af Kronobergs Län; vid Gagnefs och Mora Kyrkor i Stora Kopparbergs Län samt vid Ljusdal i Norra Helsingland, hvaremot Elfkarleby PostContor i Upsala Län samt Delsbo PostContor i Gefleborgs Län vid samma tid skola indragas; hvilket till efterrättelse meddelas. Stockholm den 3 December 1830.

M. STACKELBERG.

L. s.

A. W. Grundelstjerna.

Den förste postmästaren i Åby var Albert Witthoff. Han hade varit tillförordnad postmästare i Sigtuna men anses inte ha varit något "starkt kort". Han tycks inte ha haft förmåga att klara räkenskaperna på rätt sätt. Under flera år efter hans död pågick rättegång om postverkets fordran i boet. Han uppges ha dött den 31 maj 1832 men det finns skrivelser som antyder att dödsdagen infallit mycket tidigare. Witthoffs svårigheter att sköta tjänsten förstås när man finner att hans efterträdare Lorentz Westberg blev utnämnd redan den 11 januari 1832. Denne hade förmånen av något längre postal erfarenhet än företrädaren. Han hade blivit antagen till extra ordinarie postexpeditör i april 1830 och haft tjänsten som postmästare i Sollebrunn sedan juli samma år. Han avled i augusti 1837, blott 38 år gammal. Därefter har följande ordinarie postmästare ansvarat för postkontoret:

Carl Almqvist (1837-1851), Adolf Johan Rosenqvist (1852-1860), Carl August Charlier (1861-1882), Lars August Hemmingson (1882-1900), Bengt Larsson (1900-1910), Anders Magnus Julius Davidson (1910-1917), Lars Johan Carlsson (1918-1930), John Kristian Althammar (1930-1938), Althea Erika Johansson (1938-1943), Wilhelm Flood (1943-1944), Elsa Sofia Sekt (1944-1946), Olof Merin (1946-1947), Hans Georg Josef Ögren (1947-1948), Gösta Algot Sjöberg (1948-1957), Sven Johan Holmblad (1957-1966). En omorganisation medförde att postkontoret i Klippan nedklassades till postexpedition med Sonja Andersson som föreståndare. 1970- och 1980-talets nya omorganisationer medförde att postexpeditionen åter började kallas postkontor. Bengt Svensson fick som ny chef ta över ansvaret för postservice till i det närmaste 5500 hushåll.

August Hemmingson (1882-1900) är ett exempel på en mycket vanlig oöverensstämmelse i postmästarlängderna. Han vikarierade för Charlier under dennes ledigheter redan från mars 1874 men blev inte utnämnd förrän drygt åtta år senare. Han fick bland annat vara med om att flytta postkontorslokalen den 19 mars 1875 från Åby by till järnvägsstationen, där utrymme då fanns att hyra.

Hela fem år senare gjorde postmästare Hemmingson en framställning till poststyrelsen "att i Åby by, som är belägen cirka 2000 fot från järnvägsstationen, å lämpligt ställe få uppsätta en brevlåda". Svaret efter föredragning i

poststyrelsen den 15 november 1880 blev nekande, kanske mest beroende på att en brevlåda i Åby by skulle medföra kostnader för postverket. På grund av den tidsbild Hemmingsons framställning ger, har jag funnit den värd att citera till större delen:

"Innevånarnas antal i Åby by har på sista 5 åren ganska mycket tillväxt och finnas där för närvarande följande ämbets- och tjänstemän samt handlande och hantverkare m fl: Kronofogde, domare, doktor, apotekare, 10 handlande, 5 bagare, 6 snickare, 5 skräddare, 1 läderhandlare, 2 sadelmakare m fl; även finns där ett större ångbryggeri samt ett spinneri. Att innevånarnas antal på sist förflutna åren betydligt tillväxt, visar säkrast tillökningen i inkomsterna vid härvarande postexpedition av försålda frimärken, som från 1870 till 1880 ha stigit från 4 077:94 till 10 372:75 och detta ehuru nästan alla underlydande poststationer gått bort eller kommit att lyda under andra postanstalter. Av de år 1874 underlydande 17 stationerna återstår nu endast 2 st, varför här ovan angivna frimärksförsäljning nästan hel och hållen sker här på platsen.

Som brevbärare har jag en ordentlig och pålitlig yngling, som heter Ivan Lindqvist och får jag härmed föreslå honom till brevlådtömmare. På brevbäringen förtjänar han blott 15 å 16 kronor i månaden och får jag därför värdsammast anhålla:

1:o att få i Åby by uppsätta en brevlåda:

2:o om ett anslag av 100 kronor för år eller 8 kr 33 öre i månaden till brevlådtömmaren, som då skall tömma brevlådan 3 gånger dagligen".

Bland andra ärenden som Hemmingson fick syssla med under sin chefstid i Klippan kan nämnas omorganisation av postföringen i anslutning till att järnvägslinjen Klippan-Röstånga byggdes. Något om denna berättas på sid 23-24.

Liksom vid andra postkontor har minnespoststämplar använts i Klippan, t ex den 11-14 juni 1987 under Klippanmässan K 87. Till en utställning nära nog ett halvt sekel tidigare inrättades en tillfällig postanstalt med namnet **Klippan-Utställningen** den 1 - 10 juli 1938.

Poststation (tillf) 1872, 1873 och 1874 (3x2 månader)
(permanent) 1888-03-15--1892-10-17

Herrevadskloster

"Sedan uppå framställning av Chefsämbetet i Herrevadskloster inrättats en postanstalt att under maj och juni månader varje år hållas öppen, men efter det poststation i det endast en fjärdedels mil från Herrevadskloster belägna Riseberga från och med ingången av detta år öppnats, postanstalten i Herrevadskloster, långt ifrån att medföra därmed åsyftad fördel, bidrager till åtskilliga olägenheter vid utväxlingen av post emellan Ljungby och övriga Rikets postanstalter, får Chefsämbetet värdsammast hemställa, att omförmälda i Herrevadskloster inrättade postanstalt bleve indragen".

Det citerade dokumentet, daterat den 4 maj 1874 och under tecknat av chefen för Kungl. skånska husarregementet, förklarar varför poststationen i Herrevadskloster drogs in efter att ha varit i bruk bara i tre tvåmånadersperioder under åren 1872, 1873 och 1874. Mellan raderna kan man utläsa att det blev problem med dirigeringen av posten i och med att nya poststationer kom till, när systemet med kronobrevbäringen lades om. Äkta avtryck av datumstämpeln HERREVADSKLOSTER kan finnas för maj och juni under åren 1872, 1873 och 1874 men de hör till hembygdssamlarnas rariteter.

Det gör däremot inte stämpelavtryck från den senare perioden för Herrevadskloster. Poststationen fanns nämligen under ytterligare drygt 5,5 år, och då inte bara som en tillfällig anordning under ett par månader i taget utan som en permanent poststation, ehuru litet annorlunda än de vanliga.

Bakom återinrättandet finner vi inte oväntat militära myndigheter, denna gång arméförvaltningens intendentsdepartement. Därifrån skrev man den 14 februari 1888 till poststyrelsen och bad att "erforderlig åtgärd må kunna vidtagas för ordnandet av en postanstalt vid Herrevadskloster med om möjligt daglig postgång". Lämplig lokal fanns att tillgå "uti samma lägenhet, det s k gamla värds- huset vid Kungsgården, där för närvarande finnes inrymd en år 1874 inrättad statstelegrafstation, med vilken den nu ifrågasatta ppostanstalten måhända kunde förenas till en gemensam post- och telegrafstation".

Jeanette Balkenhausen var telegrafstationens föreståndare och förklarade sig villig att mot 250 kr i årsarvode före-

stå den blivande poststationen. Postmästare August Hemmingson i Klippan redovisade i ett brev till poststyrelsen den 3 mars 1888 bland annat de svårigheter som fanns i fråga om inventarier och ställde sig mycket tveksam till förslaget att öppna en poststation. Han framhöll att den föregående poststationen hade dragits in

"emedan den ej kunde tillfredsställa vederbörandes fordringar utan i stället åstadkom trassel och obehag, och är jag nästan övertygad om att det kommer att gå på samma sätt med den nu inrättade poststationen. Med visshet vet jag, att den under mötestiden i Ljungbyhed, som ligger alldeles intill Herrevadskloster, ej kommer att begagnas av de där förlagda regementena, som alla önska få post två gånger dagligen och därför fortfrande komma att här (i Klippan) avhämta sin post".

Vid dessa dystra profetior fäste poststyrelsen intet avseende och sedan Jeanette Balkenhausen skrivit under kontraktet, öppnades poststationen en 15 mars 1888. Det skedde inte utan besvär för postmästare Hemmingson, som i den fortsatta brevväxlingen med poststyrelsen inte dolde sin irritation. Han fann det emellertid nödvändigt att inrätta daglig postgång mellan Klippan och den nya poststationen. Mot hans förväntan blev poststationen väl anlitad, något som han erkände i ett brev den 23 oktober 1888. Då lämnade han begärd redogörelse för resultatet av poststationens första sex månader. Frimärken hade sålts där för närmare 600 kronor.

Det var tillkomsten av järnvägen Klippan - Röstånga som påverkade indragningen av poststationen i Herrevadskloster för andra gången. Postinspektör Hugo Winroth i Malmö redovisade i ett brev till poststyrelsen den 15 juli 1892 vilka åtgärder som behövde vidtas när järnvägen skulle tas i bruk för allmän trafik. Han fann att poststationer borde inrättas vid de blivande järnvägsstationerna i Ljungbyhed, Skärålid och Röstånga och att poststationen i Herrevadskloster "efter öppnandet av dylik i Ljungbyhed måste anses alldeles överflödig".

För Herrevadskloster innebar den nya järnvägen att poststationen hade öppet för sista gången den 17 oktober 1892. Stämpelavtrycken från dess andra period är inte särskilt svåråtkomliga och har fått rimlig notering i katalogerna.

Kronobrevbäringen upphör

Under en period på cirka tre år övertog postverket successivt ansvaret för kronobrevbäringen med början vid 1874 års ingång. Större delen av Kristianstads län blev omorganiserat i detta avseende redan 1874 och inom gränserna för Klippans nuvarande kommun tillkom i det sammanhanget fem nya poststationer, Färingtofta, Riseberga, Wedby, Åsbo-Sönnarslöv och Östra Ljungby. De två som kom att bli mest kortlivade, presenteras här inledningsvis med de få uppgifter som finns tillgängliga i någorlunda lättåtkomliga dokument. De tre övriga blev litet mera varaktiga och för dem måste materialet sovras hårt för att framställningen i sin helhet inte skall drabbas av obalans.

Åsbo-Sönnarslöv

Poststation 1874-01-01--1874-11-30

Vid den redan befintliga postlinjen Åby-Helsingborg inrättades med 1874 års ingång en poststation i Sönnarslövs kyrkby. Den fick namnet Åsbo-Sönnarslöv och till föreståndare antogs handlanden P Nilsson. Närheten till postkontoret i Åby by bidrog till att den utnyttjades föga och blev en av orsakerna till att poststationen drogs in redan den 30 november 1874.

Vid kommunalstämman i Sönnarslövs skolhus den 15 september 1877 enades man att begära att få en poststation vid eller i närheten av Krika skolhus. Hemmansägarna Sten Nilsson och August Andersson i Kumle fick uppdraget att skriva till poststyrelsen i ärendet. De daterade sitt brev den 27 oktober 1877. Det föredrogs i poststyrelsen utan att ens bli föremål för remiss och påtecknades att det ej "ansågs för närvarande böra till någon åtgärd föranleda". (Diarienummer Tfk 1877:1911).

Wedby

Poststation 1874-01-01--1875-03-31

Utmed postlinjen mellan Åby och Hässleholm inrättades vid Söndraby den 1 januari 1874 en poststation som fick socknens namn Wedby. Till föreståndare antogs Lydia Hörberg, vilken i likhet med kollegan på västra sidan om Åby fick erfara att poststationen bedömdes som obehörlig mycket snart. Den drogs in den 31 mars 1875.

Färingtofta

Vid 1874 års ingång inrättades en gångpostföreling med två turer i veckan mellan Riseberga (vid Spången) och Färingtofta, där en poststation öppnades med lantbrukaren Carl A Knutson som föreståndare. När han på grund av flyttning från orten sade upp sig, tog folkskollärare Anders Olsson över i mars 1878, nu med ett från 200 till 120 kr sänkt årsarvode. Hans tid vid rodret blev dock ganska kort, för poststationen drogs in den 31 mars 1879. Då inrättades en omkring tre mil lång lantbrevbäringslinje från Riseberga poststation till Tjörnarps poststation via Färingtofta och Norra Rörum.

Detta blev nu sockenbornas postförbindelse med omvärlden, kompletterad med ett kommunombud, som hade utsetts redan vid kommunalstämman den 30 mars 1878, ett helt år innan omorganisationen genomfördes. Det gick alltså lång tid mellan planering och genomförande. Anders Olsson tog säkerligen inte emot uppgiften som postman med någon större entusiasm, när han samtidigt informerades om planerna på poststationens indragning. Till kommunombud utsågs lanthandlaren August Johansson i Färingtofta.

De Postföraren Nils Tufvesson i Färingtofta egen förordlig färdighet i Skrifkonsten, samt en han vid årligena löfvaun biträdd vid expeditioner af Posten har utsetts; det varden hämed för bejaren intygast.

Färingtofta Poststation den 31 August 1878.

A. Johansson
Poststationens föreståndare

Skomakaren Nils Tufvesson blev lantbrevbärare. Han hade till dess svarat för postförelingen. Han tjänade bygden i det närmaste halvtannat decennium. Planering av tågtrafik på järnvägen Klippan-Röstånga medförde bl a att han blev uppsagd till årsskiftet före tågstart, d v s med 1892 års ingång. Lantbrevbäringsnätet organiserades nämligen om och det blev en linje med fyra veckoturer från Röstånga över Västra Forestads by och Färingtofta till Snällerd samt en från Norra Rörum till Tjörnarp. Lantbrevbäringen blev efter hand mycket utbyggd men poststationen fick en lång törnrosasömn. Den väcktes till liv med 1939 års ingång, då sömmerskan Elsa Gunhild Pettersson antogs till föreståndare. Hon befordrades till föreståndare för poststationen i Hasslarp den 1 september 1955 och hennes bror Nils Torgny Fridolf Pettersson tog över poststationen i Färingtofta. Han hade under åren 1949-1955 vikarierat som föreståndare för poststationerna i Färingtofta, Riseberga och Hyllinge under sammanlagt mer än 500 dagar samt även som lantbrevbärare under vissa perioder.

När poststationen i Färingtofta drogs in med utgången av april månad 1970, blev Torgny Petterssons kunskap tillvaratagen genom att han antogs till föreståndare för poststationen i Jonstorp (Höganäs 2). Det 30-tal hushåll som haft poststationen i Färingtofta som serviceställe, fick nu betjäning genom lantbrevbärare Eric Svensson, vars linje ändrades att utgå från Ljungbyhed.

Postombudet i Forestad

I Östra Forestad i Färingtofta socken vid gränsområdet till Röstånga socken inrättades den 1 juni 1939 ett postombud med handlanden Karl Edvin Larsson som ansvarig. Hans avtal upphörde med 1951 års utgång och sysslan hölls vakant till dess att postombudet drogs in den 28 februari 1955. Postombudet redovisade sina transaktioner till poststationen i Röstånga (postexpedition från den 1 oktober 1954) och dess datumstämpel hade gravyren RÖSTÅNGA POB 1.

Lantpoststation 1874-01-01--1892-10-17
 Postombud 1945-09-01--1947-07-31
 Lantpoststation 1947-08-01--1965-04-30

Riseberga

Utmed postlinjen mellan postkontoren i Åby och Höör inrättades vid 1874 års ingång en poststation vid Spångens gästgivaregård med namnet Riseberga. Gästgivaren Ludvig Streijffert antogs till föreståndare med 250 kr i årslön. Postinspektorn i Kristianstad fick genom ett brev från poststyrelsen den 28 november 1878 uppdraget "att ofördröjligen och senast före innevarande års utgång, till upphörande med nästinstundande mars månads slut uppsäga" bl a Ludvig Streijffert. Orsaken var att lantbrevbäring planerades.

Den tänkta indragningen var känd tidigt och tydligen också accepterad. Redan vid kommunalstämman den 29 mars 1878 hade vaktmästaren Johannes Jönsson i Riseberga Fat-tighus utsetts till "ombud för socknen, att emottaga och utlämna post vid blivande lantbrevbäring". Protokollets fjärde paragraf innehåller också denna text:

"Såsom ersättning till bemälda sockne-ombud äger denne av vederbörande uppbära två öre för varje inlämnat och uttaget brev, samt femtio öre per år för tidning, som utkommer två eller flera gånger i veckan; men blott tjugofem öre för sådan, som utkommer mindre ofta".

Protokollet lästes upp från predikstolen i Riseberga kyrka söndagen den 31 mars 1878. Men anordningen behövde inte träda i kraft. Genom en senare ändring beslöt poststyrelsen nämligen att bibehålla Riseberga poststation. Den blev utgångspunkt för lantbrevbäringslinjen till Tjörnarps via Färingtofta och Norra Rörum. Som berättas i avsnittet om Färingtofta blev skomakaren Nils Tufvesson brevbärare på denna linje. Han begärde i ett brev till poststyrelsen den 23 juni 1882 att få ersättningen höjd från kr 4:50 till kr 5:50 per tur fram och åter mellan Riseberga och Tjörnarps. I det sammanhanget anmälde sig Sven Karlsson i Färingtofta intresserad att överta uppgiften för blott 4 kr per tur.

Den normala utgången vid en sådan situation var att postverket tog vara på möjligheten att spara. I detta fall gjordes ett undantag, vilket kan belysas av följande utdrag ur postinspektör Hugo Winroths brev till poststyrelsen den 31 augusti 1882:

"Utom av den nuvarande lantbrevbäraren har avgivits ett ej obetydligt lägre anbud av arbetskarlen Sven Karlsson, vilket anbud i avseende å ersättningen till och med understiger den nu utgående, men då Karlsson har klen synförmåga och i övrigt ej synes lämplig för befattningen, har postinspektionen funnit sig förhindrad att med honom uppgöra kontrakt".

Poststationsföreståndare Ludvig Streijffert avled den 17 september 1881. Hans dotter Gerda hade under lång tid svarat för postgöromålen och bad i ett brev tre dagar senare att få bli faderns efterträdare. Flera andra anmälde sitt intresse, men poststationen blev kvar vid Spången. Med tillkomsten av järnvägen Klippan-Röstånga upphörde den emellertid den 17 oktober 1892.

Poststationen drogs in, som en följd av att en förenad post- och järnvägsstation inrättades i Ljungbyhed den 18 oktober 1892. Denna låg på ett relativt kort avstånd till Spångens gästgivaregård, där Riseberga poststation var inrymd. Avståndet var till och med mindre mellan Spången och Ljungbyhed än mellan Spången och Riseberga kyrkby.

Två år efter andra världskrigets slut blev en poststation åter inrättad med namnet Riseberga i en lokal ca 400 meter öster om kyrkan med Ann Sofi Ling som föreståndare. Ivar Vilhelm Fors, som varit lantbrevbärare under 20 år, hade då sedan den 1 september 1945 varit postombud för den enkla anordning som tillkommit på bygdens önskan. I dess datumstämpel fanns gravyren LJUNGBYHED POB 1. Med tillkomsten av poststationen drogs postombudet in.

Ann Sofi Ling slutade som föreståndare för poststationen i Riseberga den 17 oktober 1948 och vikarien Agnes Ahlgren blev tillsatt som ordinarie den 1 februari 1949. Hon fick uppleva poststationens indragning den 1 maj 1965, då alla hushåll i Riseberga anslöts till lantbrevbäringen från Ljungbyhed.

<i>Lantbrevbäring:</i>					
109, II.					
Ljungbyhed—Riseberga.					
(Från den 18 oktober 1892.)					
—	11,15	0,5	M. T. O. Th. F. L.	10,0	—
12,0	12,15	}	Ljungbyheds poststation	9,0	9,15
1,0	—		Spångens gästgivaregård	—	8,15
			Riseberga kyrkoherdeboställe	—	
			Riseberga kyrkoby	—	

Östra Ljungby

Utmed postlinjen mellan Åby och Ängelholm öppnades vid 1874 års ingång en poststation vid Östra Ljungby gästgivarregård. Med 250 kr i årslön antogs gästgivaren J Lindberg till föreståndare. Poststationen visade sig föga lönsam och drogs in med juni månads utgång 1877 som ett av de relativt få konkreta resultaten av poststyrelsens sparsamhetsiver. Denna kom till synes när man efter kronobrevbäringsreformen erfarit den stora belastningen på verkets ekonomi. Redan i september 1875, länge innan tankarna på lantbrevbärning som ersättning för poststationer hade marknadsförts, begärde poststyrelsen i ett cirkulär till postförvaltarna vissa statistiska uppgifter om de minsta poststationernas verksamhet. I förhållande till det antal poststationer som skulle få stryka på foten 1878-1880, när lantbrevbärning introducerades, var det få som fick stänga tidigare. Östra Ljungby hörde till dem.

Men den ändringen gick inte utan våndor. Som pådrivande faktor utgjorde gästgivare Lindbergs brev till poststyrelsen den 22 december 1876, då han begärde löneförhöjning till 400 kr. Poststyrelsens belut om indragning stod fast trots att landskansliet i Kristianstad den 10 april 1877 åberopade ett yttrande av kronofogde J Bruzelius med avstyrkan av indragningen. Hans drygt tre foliosidor långa brev vore värt att återge, men utrymmet i detta häfte tvingar mig begränsa hans synpunkter till ett kort citat:

"Nu ser det ut som om det vore vederbörandes mening att indraga alla de nyinrättade poststationer, som ej lämna staten vinst, utan ringaste avseende därpå att poststationen tillkommit i ersättning för den borttagna kronobrevbärningen, ty det antydda fria gagnandet av lösväska ersätter ingalunda fördelen av poststation."

Invånarna svalde förtretet över att poststationen drogs in men de kom igen med framställningar att få den åter. En lyckad sådan daterades den 11 oktober 1890 med underskrift av överstelöjtnanten G von Platen, kyrkoherden P Sivards-son och kommunalstämmans ordförande S Rosenberg. Vid den följande remissbehandlingen var emellertid postmästare Hemmingson emot bifall. Det var många gånger naturligt för postmästarna att av privata skäl motsätta sig tillkomsten

av nya poststationer i deras närområden. Ett av skälen var att deras sidoinkomster kunde minskas. I boken "Mitt i Småland" har jag lämnat exempel på detta för poststationen i Rottne. Då svalde postmästare Janne Lagerström i Växjö förtretet liksom ämbetsbrodern Hemmingson gjorde i Klippan när han i ärendet om Östra Ljungby konstaterade att hans "inkomster komma att minskas med minst 70 kronor, emedan 5 st lösväskor komma att upphöra". Lösväskorna, för vars expedition postmästaren fick behålla avgiften, utväxlades i detta fall med tre enskilda personer utmed postvägen samt med byalag i Östra Ljungby och Källna.

D a g a r.	An- komst, kl.	Af- gång, kl.	Nymil.	(Denna spalt läses nedifrån och uppåt.)		
				D a g a r.	An- komst, kl.	Af- gång, kl.
279.						
Ljungby—Klippan.						
(Från den 1 februari 1891.)						
O. L.	—	6,0		O. L.	7,45	—
O. L.	8,0	8,15	1,7	O. L.	5,30	5,45
O. L.	10,0	10,15	1,5	O. L.	3,30	3,45
Th. S.	12,45	1,0	2,0	O. L.	12,45	1,0
Th. S.	3,0	3,15	1,7	T. F.	10,30	10,45
Th. S.	5,30	5,45	1,9	T. F.	8,0	8,15
Th. S.	8,0	8,15	1,9	T. F.	5,30	5,45
Th. S.	9,15	—	0,9	T. F.	—	4,30
			11,0			

Med tillkomsten av poststationen i Östra Ljungby den 1 februari 1891 kompletterades tidtabellen för landsvägsposter på detta sätt. Inringade uppgifter avser tidpunkter mellan kl 18 och 06. Innan 24-timmarssystemet infördes förekom också beteckningarna fm resp em för att skilja tiduppgifterna åt.

Poststationen i Östra Ljungby återinrättades sålunda den 1 februari 1891 utmed den redan befintliga postföringslinjen Ljungby-Klippan. Handlanden J Norlin blev föreståndare med 200 kr i årslön. Med tillkomsten av järnvägen Åstorp-Markaryd-Värnamo blev det snart nog ändring. Norlin blev uppsagd och poststationen flyttades till järnvägsstationen i Östra Ljungby den 1 mars 1893, där stationsföreståndaren Olof Svensson fick ansvara för postservicen till en början med 360 kr i årsarvode för denna del av sysslan. Han hade tidigare varit föreståndare för poststationen i Skallinge under fyra år. Nu blev han kvar i Östra Ljungby till 63 års ålder och avlöstes den 20 december 1922 av

Nils Werner. Denne efterträddes i sin tur den 1 juli 1927 av Ola Cappelin, som har fått ett eget kapitel i boken "Kommunikation i gränsbygd" (Ola Cappelins järnvägsbeskrivning). Efter honom ansvarade följande järnvägsmän för posten i Östra Ljungby till dess den skildes från järnvägen den 1 januari 1974: Johan Natanael Forssell (1931-1945), John Oscar Johansson (1945-1949), Nils Erik Pettersson (1949-1953), Carl Gustaf Hadar Örtegren (1953-1961), Folke Lennart Ekberg (1961-1968) och Karl Gustaf Nilsson (1969-1973).

Vid skilsmässan från järnvägen blev poststationen stathöjd till postexpedition. Om benämningen på olika slag av postanstalter hänvisas till ett inledande kapitel i detta häfte. Med dagens terminologi finns ett postkontor i Östra Ljungby, där postmästare Saynor Käthe fick ta över ansvaret för service till närmare 400 hushåll. En år 1968 framkastad tanke att ändra postkontorets namn till Klippan med en tilläggsiffra har förkastats. Den finns i teorin i ett brev från postdirektionen i Malmö den 18 april 1968 (diarienummer SD 915/65).

Hyllstofta

Järnvägspoststation 1876-02-01--1968-10-31

Efter kontakt med styrelsen för Helsingborg-Hesselholms Jernvägsaktiebolag beslöt poststyrelsen att en poststation skulle öppnas i Hyllstofta järnvägsstation den 1 februari 1876. Oscar Ericsson blev ansvarig för postsysslan till en början med 240 kr i årsersättning. År 1892 tog Carl Peter Nilsson över, då med 300 kr i ersättning. Efter honom har följande järnvägsmän ansvarat för postservice i Hyllstofta till dess poststationen ersattes med lantbrevbärning från Klippan den 1 november 1968: Axel Gerhard Anderholm (1907-1914), Carl Edvard Strandqvist (1914-1919), Albert Herman Ahlgren (1919-1923), Nils Peter Paulsson (1923-1939), Oscar Vilhelm Artur Åström (1939-1940), Ernst Albin Tarring (1940-1944), Tage Arthur Emanuel Saxne (1944), Tage Evert Brovall (1944-1946), Bertil Harald Sigfrid Wahlgren (1946-1948), Emil Robert Håkansson (1948-1950), Erik Frans Martin Ehnvall (1950-1954), Knut Malte Sigvard Bengtsson (1955-1963) och Sven August Bror Blomgren (1963-1968).

På grund av förväxling vid sortering av post fick den småländska poststationen med namnet Hylltofta från och med juli 1876 döpas om till Bjärkaryd.

Ljungbyhed

Järnvägspoststation	1892-10-18--1903-04-30
Lantpoststation	1903-05-01--1928-03-31
Postexpedition	1928-04-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Tillkomsten av bandelen Klippan-Röstånga medförde rätt stor ändring av postorganisationen, vilket framgått av tidigare avsnitt i detta häfte. Ett av resultaten var tillkomsten av den förenade post- och järnvägsstationen i Ljungbyhed den 18 oktober 1892. Ernst Baltzar Ludvig Wilhelm af Klinteborg fick som stationsmästare ta ansvar för både post och järnväg. Det gick dock inte länge att förena de båda sysslorna, eftersom trafiken redan från start var mycket livlig i Ljungbyhed.

Post och järnväg skildes åt den 1 maj 1903 och soldatshemsföreståndaren Fredrik Leonard Karlsson antogs till poststationsföreståndare. Han efterträddes vid 1919 års ingång av Albin Valfrid Svensson, som tidigare varit föreståndare för poststationen i Kattarp. Trafiken fortsatte att öka även på postsidan och redan den 1 april 1928 bytte man ut poststationen mot en postexpedition. Bland dess föreståndare kan nämnas Johan Alrik Branting, Carl Valter Jakob Larsson och Allan Kryhl. Med titeln postmästare fick Kristine Norman ta över ansvaret för postservice till ca 1800 hushåll inklusive de lantbrevbäringsbetjänade. Den 1 september 1992 blev Ljungbyheds postkontor ett filialkontor till postkontoret i Klippan.

LJUNGBYHED
MINNESUTSTÄLLNING
16.5 1985
FLYG SKOLA
1915 1920

LJUNGBYHED
JUBILEUMSFLIGDAG
1926 1986
KRIGSFLYGSKOLAN

29.7 LJUNGBYHED
SKOCS & LANTBRUKSMÄSSA 88
TRA-LA88

I Ljungbyhed har många minnespoststämplat kommit till användning, ibland med filatelistklubbar som arrangör för evenemang som motiverat sådana stämplat.

Skärалid

Järnvägspoststation 1892-10-18--1957-12-31

Den förenade post- och järnvägsstationen i Skärалid öppnades den 18 oktober 1892. Stationsföreståndare Carl Erik Beyer fick ansvaret för postgöromålen, följd under en kort period av C E Berger och från 1910 av Martin Edvin Hellman. Förutom vikarier har efter honom bland andra följande järnvägsanställda haft detta ansvar fram till poststationens indragning med 1957 års utgång: Peter Larsson Sjöholm (1916-1926), Frans Oskar Askman (1926-1942), Tora Ingeborg Nilsson (1942-1949) och Ernst Gustav Vilhelm Pettersson.

Stidsvig

Järnvägspoststation 1899-05-01--1968-05-11

En framställning från representanter för Stidsvigs Benmjölsfabrik med understöd av ett stort antal samhällsföreträdare i december 1898 ledde till ett beslut av poststyrelsen att inrätta en förenad post- och järnvägsstation i Stidsvig den 1 maj 1899. Framställningen hade också tillstyrkts av kommunalnämnden i Östra Ljungby vid dess sammanträde den 10 december 1898.

20.

Kungörelse,

angående öppnande af poststationer.

Den 1 nästinstundande maj öppnas poststation vid den å järnvägslinien Åstorp—Markaryd—Strömsnäs bruk belägna trafikstationen *Stidsvig* inom Kristianstads län,
i *Yngsjö* inom samma län,
i *Löddeköpinge* inom Malmöhus län,
i *Hillsand* inom Jemtlands län samt
i *Mattisudden* och i *Orrbyn* inom Norrbottens län. Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 21 april 1899.

F. H. SCHLYTERN.

Albert Boström.

I Postens cirkulär har man under mer än ett sekel kunnat få uppgifter om inrättade och indragna poststationer. Numera kan man få motsvarande information bland annat i publikationen "Meddelande minnespoststämplar".

Stationsföreståndaren Sven Leander Nilsson blev ansvarig för postsysslan, följd i mars 1913 av David Magni Carlsson som efter drygt 21 år fick förflyttning till Lagan. Fram till poststationens indragning den 12 maj 1968 ansvarade därefter följande järnvägsmän för posten i Stidsvig: Nils Edvard Busch (1933-1937), Henry Julius Henricson (1937-1941), Sture Edvard Rosén (1941-1944), Per Gunnar Hartvig Hellström (1945-1947), Carl Anders Olof Brynolf (1947-1948), Harald Einar Ferdinand Ljungberg (1948-1952), Johan Arvid Jerkenstam (1952-1956), Bror Georg Nilsson (1956-1961) och Gustaf Börje Carlsson (1961-1968).

Indragningen av poststationen den 12 maj 1968 samordnades med SJ:s nedläggning av trafiken på järnvägen Värnamo-Åstorp. Postens kunder fick service genom lantbrevbäring från Klippan.

Källna

Järnvägspoststation 1904-12-01--1953-06-09

Vid den ordinarie kommunalstämman i Källna den 26 mars 1901 fick ordföranden Per Andersson i Öja uppdraget att hos poststyrelsen begära att få en poststation. Postinspektör Victor Melander föreslog i sitt remissyttrande den 17 september 1901 att lantbrevbäring skulle inrättas med fyra turer i veckan från Östra Ljungby. Poststyrelsen biföll och förre fjärdingsmannen Ola Andersson i Bolestad antogs till lantbrevbärare med en ersättning av 85 öre per tur. En förnyad framställning tre år senare ledde till att en förenad post- och järnvägsstation öppnades i Källna den 1 december 1904 med Anders Pålsson Bladh som ansvarig för posten. Han hade varit föreståndare för poststationen i Kärraboda under drygt tre år.

Med poststationen kvar i järnvägens byggnad skildes post och järnväg pro forma den 1 oktober 1928. Det märkte inte kunderna något av, eftersom betjäningen var densamma. Järnvägsfolket hade ett eget kontrakt med poststyrelsen i stället för det kolektivavtal som var den normala rutinen. Under denna period tog Håkan Nilsson över poststationen i januari 1929. Han fick vara med om att proformaskilsmässan hävdades den 1 juli 1942. Tre månader senare tog platsvakten Eva Aurora Nellsjö över ansvaret för poststationen och fick knappt elva år därefter uppleva poststationens indragning den 9 juni 1953. Hon blev då förflyttad till stationen i Skånes Vårsjö.

I Klippans köping inrättades den 1 maj 1907 en förenad post- och järnvägsstation i Gråmanstorp, samtidigt som järnvägen Ängelholm-Klippan togs i bruk för allmän trafik. Josua Amandus Komstedt, som haft hand om poststationen i Munka-Ågård under två år, blev ansvarig för posten. Han fick liksom kollegan i Källna vara med om att post och järnväg formellt skildes åt den 1 oktober 1928 (se föregående avsnitt). Återförening skedde den 1 oktober 1942, sedan fyra andra järnvägsanställda hunnit med att vara postansvariga, nämligen Oscar Hugo Sønnermark (1936-1937), Josefina Andersson (1937-1938), Ture Eriksson (1938-1940) och Jacob Steén (1940-1944). Fram till poststationens indragning den 1 september 1952 tjänstgjorde därefter Ellen Astrid Rudenstrand (1944-1945) och Anna Ingeborg Christiansson (1945-1952).

22.

Kungörelse,

angående öppnandet af poststation i Gråmanstorp.

Innevarande dag, då bansträckan Östra Ljungby—Klippan af järnvägs-linjen Ängelholm—Klippan för allmän trafik upplättes, öppnas poststation vid den å nämnda bansträcka belägna trafikstationen *Gråmanstorp* inom Kristianstads län. Stockholm, af Kungl. Generalpoststyrelsen, den 1 maj 1907.

På Generalpoststyrelsens vägnar,

H. A. KOLMODIN.

Föredragande.

E. BÆCKSTRÖM.

e. f.

A. M. Hjorth.

Huvudbry vid järnvägens tillkomst

Samarbetet mellan järnväg och post gick i allmänhet bra när nya järnvägar var i stöpsleven. Ett generellt avtal fanns med SJ vilket började tillämpas allmänt den 16 februari 1863. Motsvarande avtal tecknades efter hand med privata järnvägsföretag.

I ett brev till poststyrelsen den 5 oktober 1891 utbad sig vd för Klippan-Röstånga Jernvägsaktiebolag M Bergström beslut "om postkupé skall för postbefordringen i någon av bolagets vagnar inredas".

Efter remiss meddelade postinspektionen i Malmö "då med hänsyn till att å den blivande järnvägslinjen Klippan-Röstånga skall inrättas två mellanstationer (Ljungbyhed och Skäralid) av vilka den å Ljungbyhed torde viss tid av året komma att bliva mycket betydande, får postdirektionen värdsamt tillstyrka, att Kungl. Generalpoststyrelsen måtte antaga Järnvägsstyrelsens anbud att, på Postverkets bekostnad låta inreda en postkupé av storlek som den bifogade ritningen utvisar, vilken postkupé kommer att i storlek uppgå till minst 8 men ej överstiga 9 kubikmeter. och således i postbefordringsersättning betinga 10 öre per trafikerad kilometer i första fram- och återgående tåget".

I den följande skriftväxlingen avhandlades bl a detaljer om postkupéns utformning. Andra viktiga frågor berörde de blivande poststationerna Ljungbyhed och Skäralid samt uppsägning av poststationsföreståndaren i Herrevadskloster, "vilken poststation efter öppnandet av dylik i Ljungbyhed, måste anses alldeles överflödig". Även poststationen i Riseberga blev indragen på grund av järnvägens tillkomst, men där behövdes inte någon uppsägning eftersom föreståndaren själv begärt att kontraktet skulle upphöra att gälla med september månads utgång.

Skriftväxlingen berörde också landsvägspostföringen som kunde ändras väsentligt när tågen började gå. Postinspektionen fick sålunda bifall på sin hemställan den 15 juli 1892 "att bevisligen underrätta vederbörande entreprenörer av postföringen å kärrpostlinjen Hör - Klippan och å gångpostlinjen Klippan - Herrevadskloster, att deras kontrakt